

De Zwitser Kuno Moser maakte een kleine hoeveelheid pek door berkentakken onder een bed van gloeiende kolen te leggen. De pek kon daarna van het hout worden geschraapt.

Leg op grote, platte stenen in een kuil een laag snippers berkenbast van drie cm dik, afgedekt met een groot stuk bast (bescherming tegen zand en vuil) en met een laag zand (tegen hitte, verbranding en zuurstoftoevoer) van 3 cm. Stook daarop een goed uur lang een heet vuur. De pek zet zich af op de steen.

In een enkele bijna dichte pot of kleine leemoven kan het ook. Eerst ontsnapt het verdampende water als witte stoom uit de bast. Daarna wordt de rook geel met een kenmerkende berkenpekgeur. Na een kwartiertje op de juiste temperatuur is de bast dan omgezet.

De dubbele pot methode beschreven bij de winning van teer is het meest efficiënt. De berkenolie die veilig in de koele onderste pot vloeit kan worden ingekookt tot berkenpek.

(Van berkentwijgen maakte men bezems, wijn van sap, papierachtige bladen van schors om op te schrijven, schorsrolletjes als kaarsen, bekens van schors... Een veelzijdige boom.)

21.2.5 Steenkoolteer (mag niet meer)

 Steenkoolteer (koolteer) is een zwarte, taaie, vloeibare massa die door fractionele destillatie van steenkool vrijkomt. Het werd gebruikt bij de verduurzaming van ijzer, onderwaterbehandelingen, ondergrondse constructies in beton of staal, buitenkant van schepen, houten schuren, ... Het (gebruik) is (in België nog niet?) verboden omwille van de kankerverwekkende PAK's.

Creosoot () wordt verkregen door de destillatie van teerolie. Het restproduct is teer. De samenstelling van creosoot olie varieert al naar gelang de destillatiemethode en de oorsprong van de teerolie. Soms wordt olie toegevoegd. Creosoot is beter verwerkbaar dan teerolie. De afzetting van teer in een rookkanaal is ook creosoot.

♪ 'I don't know, wat betekent dat in 't Nederlands?' 'Ik weet het niet.'

21.2.6 Carbo olineum: kool olie

Carbolineum () is een olie-water emulsie van creosoot, met daarin opgeloste fenolen, PAK () en VOK (Vluchtige Organische Koolwaterstoffen).

Carbolineum (Latijn: carbo = kool en oleum = olie) is een dun stroperige, roodbruine vloeistof uit steenkooldestillatie. Het was een klassiek houtverduurzamingsmiddel, maar is kankerverwekkend en verboden. Het wordt ook creosootolie, teerolie en carbo(l) genoemd.

De stof werd gebruikt als insecticide en om hout te beschermen tegen schimmels en rot vb. ook op telefoonpalen, spoorbielzen...